

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำวัดบ้านไร่(หลวงพ่อคุณ) จังหวัดนครราชสีมา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ วัดบ้านไร่ ตำบลกุดพิมาน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๓๘ ในการนี้พระราชทานพระราชดำริให้พิจารณาว่าโครงการก่อสร้างและปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำในลำห้วยสาขาต่างๆ ของห้วยสามบาท ปรับปรุงอ่างเก็บน้ำบ้านโนนสง่า ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสามบาทแ่งซ้าย ปรับปรุงหนองบึงต่างๆ พร้อมทั้งก่อสร้างระบบส่งน้ำ ระบบผันน้ำ และชุดลอกลำห้วยสายต่างๆ ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยเหลือราษฎรในเขตท้องที่ ตำบลหนองกรวด ตำบลพันชนะ และตำบลกุดพิมาน อำเภอด่านขุนทด ให้มีน้ำเพื่อการเพาะปลูก อุปโภค - บริโภค และเป็นพื้นที่สีเขียวประชาชนมีที่ทำกินได้ต่อไป โดยพระราชทานแผนที่ที่ทรงวางโครงการเบื้องต้นด้วย

หลังจากที่ได้พระราชทานพระราชดำริ พร้อมทั้งได้พระราชทานแผนที่ที่ทรงวางโครงการเบื้องต้นแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมชลประทาน กองทัพอากาศที่ ๒ จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการสำรวจสภาพพื้นที่ พิจารณารายละเอียดแล้ว วางโครงการ โดยมีแหล่งเก็บกักน้ำไว้ตอนบน และส่งน้ำมาตามแนวคลองธรรมชาติ เข้าไปสู่สระเก็บน้ำวัดบ้านไร่ ดังนั้น จึงได้ปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำในลำห้วยสาขาต่างๆ ของห้วยสามบาท เช่น ปรับปรุงอ่างเก็บน้ำบ้านโนนสง่า ให้สามารถเก็บน้ำได้มากขึ้น ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสามบาทแ่งซ้าย ปรับปรุงหนองบึงต่างๆ เช่น หนองลำนะดี สระสี่เหลี่ยม สระเก็บน้ำวัดบ้านไร่ พร้อมทั้งก่อสร้างระบบส่งน้ำ ระบบผันน้ำ ชุดลอกลำห้วยสายต่างๆ ตามความเหมาะสม เพื่อช่วยเหลือราษฎรในเขตท้องที่ ตำบลหนองกรวด ตำบลพันชนะ และตำบลกุดพิมาน อำเภอด่านขุนทด ซึ่งประสบปัญหาฝืนตกน้อยในพื้นที่ ประกอบกับมีปัญหาดินเค็มและน้ำเค็ม เป็นเหตุให้ต้องเดือดร้อนเรื่องขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคและน้ำใช้ในการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูแล้ง ดังนั้น จึงได้ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

๑. อ่างเก็บน้ำบ้านโนนสง่า

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๘ ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำทำนบกั้น สูง ๙ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร เก็บกักน้ำได้ ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร

ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร จำนวน ๓ หมู่บ้าน ๔๑๙ ครัวเรือน ๑,๙๑๒ คน ได้รับประโยชน์โดยตรงทำให้น้ำในการอุปโภค - บริโภค เลี้ยงสัตว์ และทำการประมงได้ตลอดปี ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงครอบคลุมพื้นที่ จำนวน ๔,๐๐๐ ไร่

๒. ชุดลอกคลองโพรงตะเข้

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๘

- ชุดลอก - คลองโพรงตะเข้ ขนาดกัน ๓ เมตร ลึก ๒.๕๐ เมตร ยาว ๑๒ กิโลเมตร
- ก่อสร้างอาคารทดน้ำในคลอง ๑๑ แห่ง และอาคารประกอบ

ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๙๑๖ ครัวเรือน ๔,๒๒๕ คน มีน้ำอุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ได้ตลอดปี ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงครอบคลุมพื้นที่ ๒,๐๐๐ ไร่

๓. วางท่อส่งน้ำจากหนองตองตอด - วัดบ้านไร่

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๘ งานวางท่อส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบประมาณ ๑,๓๔๙ เมตร ขนาดท่อ ๑ X ๑ เมตร

ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร จำนวน ๓ หมู่บ้าน ๓๕๘ ครัวเรือน ๒,๒๕๖ คน ได้มีน้ำสำหรับการเพาะปลูกอุปโภค - บริโภคและเลี้ยงสัตว์

๔. ก่อสร้างฝายบ้านใหม่ศรีสุข

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๘ ก่อสร้างฝายกั้นน้ำทำนบดิน สูง ๕.๕๐ เมตร ยาว ๑,๗๕๐ เมตร หลังคันกว้าง ๓ เมตร

ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร จำนวน ๒ หมู่บ้าน ๒๓๒ ครัวเรือน ๑,๐๖๙ คน มีน้ำในการเพาะปลูกอุปโภค - บริโภค เลี้ยงสัตว์ และการประมงได้ตลอดปี ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๗๐๐ ไร่

๕. ขุดลอกหนองตองตอด

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๘ ขุดลอกหนองตองตอด พื้นที่ ๖๐ ไร่ ลึก ๒.๕๐ เมตร พร้อมอาคารประกอบ
ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร จำนวน ๒ หมู่บ้าน ๒๐๙ ครัวเรือน หรือ ๑,๔๘๐ คน มีน้ำใช้ อุปโภค บริโภค และทำการเกษตรได้ตลอดปี

๖. ขุดลอกสระวัดบ้านไร่ พร้อมปรับปรุงอาคารรับน้ำ

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๘

- ขุดลอกสระขนาด ๘๑ ไร่ ลึกประมาณ ๐.๕๐ เมตร
- ก่อสร้างอาคารรับน้ำเข้า - ออก

ประโยชน์ของโครงการ พระภิกษุสงฆ์ในบริเวณวัดบ้านไร่ และราษฎร จำนวน ๓ หมู่บ้าน จำนวน ๓๕๘ ครัวเรือน หรือ ๒,๒๕๖ คน มีน้ำใช้อุปโภค - บริโภค และทำการเกษตรได้ตลอดปี

๗. ก่อสร้างระบบส่งน้ำฝายบ้านใหม่ศรีสุข

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๙ สร้างอาคารบังคับน้ำที่ปลายคลอง ๑ แห่ง อาคารระบายน้ำ ๑ แห่ง อาคารท่อดูดถนน ๓ แห่ง และขุดลอกคลองเชื่อมระหว่างคลองโพรงตะเข้กับห้วยสามบาทแงซ้าย ความยาวประมาณ ๓,๗๑๘ เมตร กั้นกว้างประมาณ ๒.๐๐ เมตร ลึกเฉลี่ย ๓.๐๐ เมตร และมีถนนบนคันคลอง

๘. ก่อสร้างฝายมะขามเฒ่า

ดำเนินงาน ปี ๒๕๓๙ สร้างอาคารทางระบายน้ำล้น พร้อมก่อสร้างทำนบดิน ขนาดความสูง ๕.๕ เมตร ความยาวประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร และขุดลอกหน้าฝายเพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำได้มากขึ้น มีปริมาณน้ำหน้าฝายเต็ม ราษฎรได้สูบน้ำไปใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตรกรรม

๙. ขุดลอกห้วยสามบาทแงซ้ายพร้อมอาคารประกอบ

ดำเนินงาน ปี ๒๕๔๐

- ขุดลอกลำห้วยขนาดก้นกว้าง ๕ เมตร สูงประมาณ ๓ เมตร ยาวประมาณ ๑๓ กิโลเมตร
- ก่อสร้างท่อดูดรับน้ำ ขนาด ๒ - ศก ๑ เมตร จำนวน ๑๔ แห่ง

ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน ๒ ตำบล จำนวน ๑,๒๑๐ ครัวเรือน ๔,๘๖๐ คน มีน้ำใช้อุปโภค - บริโภค เลี้ยงสัตว์ และทำการเกษตร ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่พื้นที่ประมาณ ๒,๔๐๐ ไร่ ในฤดูฝนและ ๑,๐๐๐ ไร่ ในฤดูแล้ง

๑๐. อ่างเก็บน้ำห้วยสามบาทแงซ้าย

ดำเนินการ ปี ๒๕๔๐ ก่อสร้างทำนบกั้นดิน หลังสันกว้าง ๖ เมตร ยาว ๖๙๕ เมตร สูง ๗ เมตรสามารถเก็บกักน้ำได้ ๗๕๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมขุดลอกตัวอ่างเก็บน้ำ

ประโยชน์ของโครงการ ราษฎร ๓ หมู่บ้าน จำนวน ๒๐๒ ครัวเรือน ๑,๐๙๙ คน ให้สามารถมีน้ำใช้อุปโภค - บริโภคและเลี้ยงสัตว์ได้ตลอดปี สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรโดยตรง จำนวน ๑,๖๘๐ ไร่ ในฤดูฝนและ ๔๐๐ ไร่ ในฤดูแล้ง

กลุ่มนโยบายพิเศษ
๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ภาพประกอบ

๑. ร.๙ เสด็จฯ ไปวัดบ้านไร่
๒. แผนที่พระราชทาน
๓. อ่างเก็บน้ำบ้านโนนสง่า
๔. คลองโพรงตะเข้
๕. หนองตองตอด
๖. ฝายบ้านใหม่ศรีสุข
๗. สระน้ำวัดบ้านไร่
๘. ฝายมะขามเต่า
๙. อ่างเก็บน้ำห้วยสามบาท
๑๐. บริเวณวัดบ้านไร่